

Sue
Ryder

Výroční zpráva Sue Ryder
za rok 2020

Obsah

Úvodní slovo	4
Sue Ryder	9
Sociální služby Sue Ryder	11
Poradenská platforma Neztratit se ve stáří (NSVS)	12
Osobní asistence	14
Domov pro seniory	18
Rehabilitace	24
Aktivizace	26
Půjčovna kompenzačních pomůcek	27
Cesta životem – uplatňování psychobiografického modelu v péči	29
Integrace paliativní péče	30
Projekt Centrum pro důstojné stárnutí	31
Obchodní aktivity Sue Ryder	35
Dobročinné obchody	36
Restaurace Michelský dvůr a gastroprovoz	39
Fundraising a komunikace Sue Ryder	41
Fundraising	43
Komunikace	48
Dobrovolnictví v Sue Ryder	53
Zpráva o hospodaření	57
Přehled o stavu majetku	60
Výkaz zisku a ztráty	62
Výrok auditora	65
Sue Ryder podpořily v roce 2020 tyto organizace	65
Lidé v Sue Ryder	67

Úvodní slovo

Vážení přátelé,

při ohlédnutí za rokem 2020 přemýšlím, jaké bude mít místo v mé biografii. Nejde o to, že bude někde na časové ose mého života. Víc záleží na tom, v jakých souvislostech na něj budu vzpomínat. Rozhodně to byl rok bohatý na nové zážitky a zkušenosti. Uvažuji, jak budu (dá-li Bůh) ve svých 85 letech na těchto 12 měsících vzpomínat. Představuji si, že budu vyprávět (a doufám, že mě někdo bude chtít poslouchat ☺), jak tímto rokem začala hluboká změna ve způsobu vzdělávání na školách všech stupňů. Jak se ukázalo, že mnoho věcí lze vyřídit třeba s lékařem či úředníkem po telefonu nebo on-line. A jak jsme zjistili, že dotek rukou, pohlázení a lidskou blízkost se digitalizovat nepodaří. Třeba budu vyprávět, že to byl rok, kdy jsme si uvědomili hodnotu svobody a daň za pocit bezpečí. Možná budu vyprávět, že to byl poslední rok ze 7 „tučných let“ a pak přišlo 7 „hubených roků“. Snad budu vyprávět, že to byl rok, kdy jsme si uvědomili, že nejsme jen ostrůvky sami pro sebe, ale že naše chování má hluboký dopad na řadu dalších lidí kolem nás. Kéž budu vyprávět, že to byl rok, kdy nám došlo, jak velké bohatství máme ve svých blízkých - v lidech kolem nás. Přeji Vám hodně sil, zdraví a odolnosti v dalším roce!

Matěj Lejsal, ředitel Sue Ryder

Vážení přátelé,

minulý rok mi připomněl mou oblíbenou knihu Zpěv drozda. Společnost budoucnosti zde, ve jménu ochrany soukromí a individuality jedince, postaví mimo zákon rozhovor člověka s člověkem. Je trestným činem podívat se někomu do očí, nebo ho dokonce oslovit.

I my jsme nemohli podat jeden druhému ruku. Neviděli jsme úsměv toho, s kým jsme hovořili, nemohli jsme obědvat u jednoho stolu. Obcházeli jsme se obloukem...

Z knihy i z pandemie mi zůstal pocit a přesvědčení, že obyčejné věci a normální lidská blízkost nejsou samozřejmé.

Že si každodenní, obvyklé okamžiky zasluhují vděčnost.

Zažili jsme strach a smutek, ale též radost a pocit vítězství nad nesnázemi. Začali jsme spolupracovat tam, kde by nás to dříve nenapadlo. Naučili jsme se žít a pracovat v rychlých změnách, s nutností okamžitých, závažných rozhodnutí.

Zažili jsme nevídané – poptávka po pobytové službě klesla pod úroveň nabídky. Domovy pro seniory hlásily volná místa a aktivně sháněly nové uživatele svých služeb.

Zažili jsme neočekávané – naplnili jsme pečovatelské týmy pobytové služby a po dlouhé době máme kompletní kolektiv fyzioterapeutů. Abychom mohli přijmout 30 nových kolegů, znamenalo to přečíst 600 životopisů a promluvit (většinou on-line) se 140 uchazeči.

Zažili jsme úsměvné chvíle v podobě „ale já zítra opravdu potřebuji přijít do práce, mohu? Nevadí to?“

Snad většina z nás si nyní přeje zažívat již ty obvyklé věci běžného života. Už víme, že nejsou samozřejmé.

Přeji nám všem normální a zdravou budoucnost.

Markéta Heřmanská, výkonná ředitelka Sue Ryder

Sue Ryder

Jsme veřejně prospěšná organizace závislá na podpoře dárců. Od roku 1998 pomáháme seniorům a jejich blízkým ve chvílích, kdy stáří začíná přinášet starosti. Jdeme s vámi celou cestou – radíme v otázkách stáří, pomáháme seniorům v domácnosti, každému se v péči individuálně přizpůsobujeme, provázíme v závěru života.

Jsme tu pro seniory a jejich rodiny. Dokážeme poradit a pomoci ve chvílích, kdy stáří začíná přinášet starosti.

Usilujeme o to, aby v České republice mohl každý důstojně zestárnout.

V roce 2020 poskytoval Sue Ryder tyto služby:

Registrované sociální služby:

Osobní asistence

– terénní služba

Domov pro seniory

– pobytová služba – dlouhodobé pobyty

Související služby:

Poradenství

Půjčovna kompenzačních pomůcek

Financování

Domov Sue Ryder, z. ú. je veřejně prospěšná organizace. Díky vícezdrojovému systému financování poskytujeme sociální služby pro seniory v takové kvalitě, jaká je v naší zemi ojedinělá. Tento systém financování nám má i v budoucnu umožnit další rozvoj péče o seniory.

Sue Ryder zajišťuje finanční prostředky na svůj provoz z několika zdrojů – z příjmů od klientů, z dotací a grantů, z darů od jednotlivců, společností, nadací a nadačních fondů, z benefičních akcí a také z vlastních obchodních aktivit (provozování dobročinných obchodů či restaurace Michelský dvůr).

Sociální služby Sue Ryder

Poradenská platforma Neztratit se ve stáří (NSVS)

Poradenský portál www.neztratitsevestari.cz přináší přehledné informace pro seniory a jejich blízké. Nabízí online poradnu, důležité informace i kontakty, které jsou často vyhledávané v souvislosti se službami pro seniory a aktuality z této oblasti.

V roce 2020 navštívilo portál 94 556 uživatelů (z toho 34 % seniorů a 47 % příslušníků sendvičové generace). Na webu jsme zveřejnili 116 příspěvků, z toho 54 autorských, 1175 lidí se zaregistrovalo k odběru newsletteru, jehož průměrná otevíratelnost přesáhla 37 %. Poradili jsme 363 lidem. Nejčastěji se na nás obraceli prostřednictvím formuláře, který je k dispozici na našem webu. Nejvíce zodpovězených dotazů se týkalo oblasti právní a sociální.

S ohledem na situaci způsobenou epidemií koronaviru jsme od března do června rozšířili provozní hodiny poradenské linky a místo workshopů si na Facebooku vyzkoušeli on-line poradnu. Odvysílali jsme její 4 díly, které měly ke konci roku 2020 dohromady více než 3 200 zhlédnutí.

I když jsme museli zrušit poradenské dny s Českou poštou i další plánované aktivity, na „živá“ setkání jsme úplně nerezignovali. Stihli jsme realizovat například dva workshopy (na téma bydlení a výživy) a byli jsme hrdým partnerem premiéry filmu „Stopa v hlavě“ (dokumentární film, ve kterém se dvě filmařky seniorky se svými ručními kamerami zamýšlejí nad tím, jak se život starého člověka promění, když začne být závislý na druhých).

Téma důstojného stárnutí jsme se snažili přinášet do veřejného prostoru i pomocí dalších aktivit. Projekt NSVS jsme propagovali prostřednictvím citylightové kampaně po Praze či charitativním spotem, který běžel na kanálech ČT v březnu 2020.

Sociální pracovnice Lenka Josková a vedoucí komunikace Denisa Ratajová vedly v ČT v pořadu Sama doma rozhovor o tom, co v dnešní době trápí seniory a jak jim můžeme pomoci a Vlasta Svitáková, manažerka projektu, byla na podobné téma hostem podcastu Budte v obraze. Poradenský portál se stal rovněž partnerem rubriky Lidových novin a připravil sérii 3 článků od našich odborníků.

Poradenský portál je významným pomocníkem také díky dlouhodobému partnerovi ČSOB a další finanční podporu čerpáme od Ministerstva práce a sociálních věcí.

Vlasta Svitáková, koordinátorka Neztratit se ve stáří

Osobní asistence

Osobní asistence je terénní sociální služba poskytovaná v domácnosti klienta. Zájemce zasílá žádost o poskytnutí služby a v případě volné kapacity se domlouvá termín sociálního šetření.

Na sociálním šetření si klient, případně ve spolupráci s rodinou, určí průběh poskytované služby, stejně jako dny a časy, ve kterých si ji přeje čerpat. Služba je vždy poskytována s ohledem na přání a potřeby klienta a s ohledem na kapacitu služby. V průběhu lze službu rozšiřovat či zkracovat, a to jak v rámci časové dotace, tak v rámci poskytovaných činností. Vše se odvíjí od aktuálních potřeb klienta.

Pro koho je osobní asistence určena?

Služba osobní asistence je určena pro seniory ve věku od 65 let na území Hlavního města Praha.

Osobní asistence je vždy poskytována v souladu s potřebami a přáním klienta. Klienti, kteří službu čerpají, mají různé potřeby. U některých klientů pomáháme s péčí o vlastní osobu, s hygienou, s podáním stravy, s dopomocí při oblečení, někdo potřebuje doprovod k lékaři či na nákupy, případně společníctví. Osobní asistence je zde při zajištění všech klientem požadovaných služeb v rámci možností, které jsou vymezeny zákonem. Každý klient má jiné priority v rámci poskytované péče a osobní asistence vždy respektuje přání a potřeby jednotlivce a dle toho je služba nastavena.

Jaké je poslání Osobní asistence Sue Ryder?

Posláním osobní asistence je umožnit klientovi trávit svůj podzim života dle vlastních přání a představ v prostředí, které je mu blízké a důvěrně známé, většinou tedy v prostředí vlastního domova. Nedílnou součástí je také poskytnutí pomoci pečující rodině. Pro mnoho rodin je využití služby osobní asistence jediným způsobem, jak zajistit péči o své blízké a současně mít možnost vlastního života.

Osobní asistence v roce 2020

- poskytli jsme: 16 670,25 hodin osobní asistence
- naši službu využilo v roce 2020: 40 klientů (z toho 26 žen a 14 mužů)
- věkový průměr našich klientů: 89,5 roků
- počet asistentů, kteří služby zajišťují: 25

S čím naši klienti nejčastěji potřebují pomoci:

- péče o vlastní osobu (pomoc při osobní hygieně, oblékání, použití WC),
- zajištění a podání jídla a pití,
- drobná péče o domácnost,
- doprovody při nákupu, při návštěvách lékařů a úřadů.
Osobní asistent pomáhá s orientací (najít správné dveře či úředníka - osobní asistent nikdy nejedná za klienta, je jen jeho doprovod a pomocník) a s překonáním bariér (nástup do tramvaje, překonání schodů),
- procvičování kognitivních i fyzických schopností (klienti s osobním asistentem trénují paměť nebo cvičí dle doporučení fyzioterapeuta),
- doprovody na procházky nebo kulturní akce, podle výběru klienta možnost si s někým popovídat (osobní asistent plní funkci „naslouchajícího ucha“, samozřejmě s přísným zachováním mlčenlivosti).

Z uvedeného výčtu vyplývá, že pracovníci služby musí ovládat řadu praktických dovedností, mít odborné znalosti pro tuto práci a poskytovat pomoc s úctou a při zachováním lidské důstojnosti klientů. Pravidelně se tedy účastní školení, konzultací a supervize, aby byli skutečnými profesionály a naše služba jednou z nejkvalitnějších v Praze.

V době Covidové jsme narazili na mnoho překážek, které vyplývají právě z povahy terénní práce. Denně několik přejezdů mezi klienty městskou hromadnou dopravou, kde ne všichni dodržují opatření, vstup do bytu klienta, kde se běžně setkává více rodinných příslušníků, přání klientů, aby asistenti nenosili respirátory v jejich domácnosti. To vše je nepřijemné, ale i s tím jsme si poradili.

Jedna z nejrůznějších situací, ve kterých jsme se ocitali, je péče o Covid pozitivního klienta. V průběhu služby o takového klienta musí mít asistent veškeré ochranné pomůcky - oblek, návleky, štít, respirátor, dvoje rukavice....

Zní to jako mírná komplikace, se kterou se potýká každý v přímé péči? Ano, ale pro terénní pracovníky to znamená mít všechny ochranné pomůcky nasazené před vstupem do bytu klienta. Jejich nasazení tedy provádíte v lepším případě na zahradě před domem klienta, v tom horším v paneláku na chodbě, kde vás pozorují vyděšení sousedé. Stejná peripetie vás čeká při sundávání pomůcek a jejich odkládání do červeného pytle pro infekční odpad. Další problém vzniká v momentě, kdy klient potřebuje nákup a nemá platební kartu. Internetový obchod s dovážkou je v tu chvíli zapovězen a před vámi je rozhodnutí, zda vezmete od klienta hotovost a s plným vědomím možného přenosu nákazy ji odevzdáte v pokladně obchodu. I tuto situaci jsme díky skvělým asistentkám zvládli, klientovi jsme po dobu karantény poskytli finance ze strany Sue Ryder a poté provedli vyúčtování provedených nákupů.

Jitka Rychtaříková, vedoucí osobní asistence

Domov pro seniory

Služba domov pro seniory je registrovanou pobytovou sociální službou dle zákona 108/2006 Sb., s kapacitou 52 lůžek. Tuto službu poskytujeme klientům, kteří z důvodu snížené soběstačnosti v souvislosti s věkem a zdravotními obtížemi potřebují pravidelnou pomoc jiné fyzické osoby a není v silách jejich rodiny a blízkých tuto pomoc kontinuálně zajistit. Péče je klientům poskytována širokým multidisciplinárním týmem, který tvoří vedoucí a jejich odborné týmy (sociální pracovníci, všeobecné sestry, pracovníci v sociálních službách, fyzioterapeuti, aktivizační pracovníci, nutriční terapeut a další).

Do roku 2020 jsme jako tým vstoupili plni energie s velkými plány a připraveni na výzvy ve všech oblastech péče – měli jsme představy o intenzivní metodické práci, přecházeli jsme na nový software, plánovali jsme vylepšení společných prostor i aktivit pro klienty, měli jsme domluvené spolupráce s různými organizacemi a těšili jsme se na společnou práci. To jsme ještě netušili, jaké výzvy nás už za pár týdnů čekají.

Když se v březnu dveře domova pro seniory zavřely a my se rozhodli, že Covid se dovnitř nedostane, začala náročná období. Náročná období, které kromě obav a nejistot bylo plné soudržnosti, podpory, loajality a důvěry. Ke všem těžkostem jsme se stavěli čelem a společně je zvládali tak, aby byl dopad na klienty co nejmenší. Dveře se zavřely nejen pro Covid, ale také pro blízké našich klientů, dobrovolníky a další spolupracovníky. Najednou jsme tu pro klienty byli „jenom“ my, kmenoví zaměstnanci. Díky stabilnímu multidisciplinárnímu týmu, který je soudržný a profesionální, jsme byli schopni, i v takto náročných podmínkách, zajistit péči plnohodnotnou a kvalitní. Bylo nutné improvizovat, přizpůsobovat se omezením a podmínkám, které s sebou pandemie přinášela (narozeninové oslavy ve velmi omezeném počtu lidí, smuteční rozloučení bez rodiny apod.).

Celý tým toto období zvládal statečně a já jsem jim za to nesmírně vděčná.

Pandemie nám ukázala, jak důležitá je otevřená komunikace a transparentnost. Vnímali jsme obrovskou vlnu podpory, od firem i jednotlivců, od dobrovolníků a také od rodin našich klientů. Formy podpory se různily podle možností dárců. Vážili jsme si každého jednotlivého daru, od roušek a dezinfekcí až po domácí bábovky a kávu pro zaměstnance. Kromě finančních a věcných darů se nám také dostávalo emocionální slovní podpory od mnoha lidí. Všichni nám věřili, že to zvládneme. Bylo to neuvěřitelné a vlévalo nám to energii do žil. Domov se stal paradoxně, dle slov klientů i zaměstnanců, ostrovem bezpečí a dobré nálady. I když nás to stálo mnoho sil.

V první vlně jsme byli schopni zajistit pravidelné svozy zaměstnanců přímé péče do/z práce, aby nemuseli jezdit městskou hromadnou dopravou. Kolegům a jejich blízkým, kteří se zapojili a ve svém volném čase dobrovolně najezdili stovky kilometrů, patří obrovský dík.

Celou velkou kapitolou roku 2020 bylo testování zaměstnanců na Covid. V první části roku jsme se testovali rapid testy z krve, poté jsme byli součástí pilotního provozu testování ze slin; od listopadu jsme přijali testovací tým pro provádění antigenních POC testů, kdy se testují zaměstnanci (v některých obdobích také klienti a návštěvy) pravidelně každých pár dnů. Všem, kteří se na testování nějakou částí podíleli a podílejí, moc děkuji za spolupráci.

Covid k nám neproniknul opravdu velmi dlouho, bránili jsme se úspěšně (kromě několika planých poplachů či preventivních opatření) až do října. Kromě obrovského štěstí to přisuzuji velké disciplinovanosti všech kolegů, kteří striktně dodržovali veškerá opatření a nařízení.

Ráda bych vyzdvihla neúnavnou snahu všech kolegů nahradit klientům omezené sociální kontakty a poskytovat stejně kvalitní péči i za ztížených podmínek. Sociální pracovníci denně klientům zprostředkovali desítky telefonátů a videohovorů s jejich blízkými. Týmy aktivizace a rehabilitace vymýšlely nové varianty aktivit z důvodu omezení počtu účastníků či druhu aktivity. Zdravotní sestry aktivně a flexibilně přistupovaly ke všem změnám, ať už se to týkalo zdravotních stavů klientů či změn personálních. Psycholožka a kaplanka zvýšily dočasně svou přítomnost v domově, aby mohly vést častější podpůrné rozhovory, a to nejen s klienty a jejich blízkými, ale také se zaměstnanci. Běžný provoz domova a péči o klienty není možné zastavit proto, že je pandemie. I když jsme některé plánované aktivity museli posunout nebo zrušit úplně, myslím, že se spousta plánovaných agend podařila.

Do multidisciplinárního týmu jsme na jaře přivítali vedoucí přímé péče a konečně i nutriční terapeutku. Kolegyně se, i přes období pandemie nebo možná právě díky němu, rychle zaběhly na svých pozicích a byly vítanou posilou v těžkých časech. Tradiční akce (koncerty, sportovní odpoledne, grilování, výlety pro klienty) musely být bohužel kvůli pandemii zrušeny. Ale ani tak jsme se nevzdali. Uspořádali jsme ve spolupráci s Českým červeným křížem venkovní koncert na nádvoří Sue Ryder, později se konaly ještě dva další koncerty ve spolupráci s organizací Hrajeme do oken. Provizorně jsme uspořádali také vzpomínkové bohoslužby v období Svátku zesnulých a navázali tak na tradici předchozího roku.

V roce 2020 jsme do domova pořídili mobilní signalizační zařízení pro klienty, kteří si tak mohou zazvonit o „pomoc“, i když budou venku na zahradě. Dále jsme vybavili terasu novým zahradním nábytkem a obnovili koupelnové doplňky v zázemí pro zaměstnance. Začali jsme také plánovat výměnu kuchyňské linky na jednom z oddělení, realizace kvůli

pandemii proběhla až v novém roce. V příštím roce budeme pokračovat s výměnou dalších kuchyňských linek.

Za zpřísněných podmínek byly realizovány některé interní akreditované kurzy. Podařila se také zajistit účast kolegů na webinářích a kurzech on-line vzdělávání. I přes pandemii jsme v domově v roce 2020 přivítali několik stážistů a studentů na praxi. Rádi jsme sdíleli informace, zkušenosti a znalosti. Doufáme, že příští rok již bude na tyto akce bohatší a umožní nám více sdílet a spolupracovat.

V loňském roce jsem závěrem svého textu napsala: „Tento rok byl plný neočekávaných výzev, nezapomenutelných momentů, smutných i veselých.“ Stejně tak to bylo i v roce letošním, i když z úplně jiných důvodů. Za veškerou práci, energii a obětavost v tomto mimořádně náročném roce děkuji celému multidisciplinárnímu týmu a všem kolegům z přímé péče – pečovatelům, sestřičkám, kolegům z rehabilitace a aktivizace, pracovnícům v kuchyňce, pomocným silám!

V krizi jsme si ověřili, že multidisciplinární tým je funkční, stabilní a profesionální. Jsme schopni se vzájemně podpořit, hledat cesty, otevřeně komunikovat. Přestože to byl náročný rok pro nás všechny, neztratili jsme dobrou náladu a úsměv na rtech. Často jsem od kolegů i klientů slyšela a sama si v duchu také říkala: „Když už musí být Covid, tak ještě, že ho trávím v Sue Ryder.“ Což je výsledkem práce celého kolektivu SR.

Jmenovitě bych ráda poděkovala mým nejbližším kolegyním z nově definovaného KALA týmu – vedoucí terapeutů Kateřině Holmanové, vedoucí sociální pracovníci Kláře Mlýnkové, vedoucí sestře Kateřině Crhové a vedoucí přímé péče Lence Holasové.

Domov pro seniory v roce 2020 v číslech

- celkový počet klientů: 55
- počet klientů s trvalým pobytem v Praze: 55
- celkový počet lůžkodnů: 16091

Rozložení klientů podle věku

- 66-75 let: 1
- 76-85 let: 13
- 86-95 let: 32
- nad 96 let: 9

Stupeň závislosti	Bez závislosti	I. stupeň	II. stupeň	III. stupeň	IV. stupeň
všichni klienti	5 %	5 %	18 %	35 %	37 %

Novinky v poradenství domova pro seniory v roce 2020

Vzhledem k zákazu vstupu veřejnosti do areálu jsme nastavili možnost video konzultací se zájemci o pobytovou službu. Zvýšila se intenzita telefonických konzultací týkajících se žádostí o pobyt. Na web organizace jsme umístili fotogalerii, aby si zájemci mohli prohlédnout naše prostory alespoň on-line. Zvýšil se počet žádostí podaných e-mailem. Pracovali jsme na nové verzi žádosti o pobytovou službu. Tým domova se musel přizpůsobit pandemii i v oblasti nástupu nových klientů (omezené sociální šetření, prohlídky domova, schůzky s žadateli i rodinnými příslušníky).

Počet telefonických konzultací: 265

Počet e-mailů s dotazy: cca 650

Počet osobních schůzek: 21

Kristýna Kadlecová, vedoucí domova pro seniory

Rehabilitace

Domov pro seniory Sue Ryder poskytuje svým klientům pravidelnou rehabilitační péči a reaguje na aktuální zdravotní stav klienta. Cílem naší péče je vhodným sestavením rehabilitačního plánu zachovat nebo zlepšit klientovu mobilitu a soběstačnost. Nejčastější náplní rehabilitačního plánu je nácvik chůze, kondiční cvičení, terapie na svalové a kloubní bolesti nebo využívání fyzikálních prostředků. Jsme odborníky v polohování a správných přesunech klienta. Pomáháme s výběrem vhodné kompenzační pomůcky, poté instruuje, jak pomůcku správně používat. Rehabilitace je plnohodnotná a nedílná součást domovské péče.

Od začátku roku se rehabilitace potýkala s častou absencí svých členů týmu způsobenou zvláště pandemickou situací, a až s koncem roku došlo k ustálení. Tým rehabilitace byl převážnou část roku ve složení: tři asistentky rehabilitace a jedna fyzioterapeutka. Ve druhé polovině roku fyzioterapeutka tým opustila a s koncem roku nastoupily tři fyzioterapeutky nové. Kvůli pandemické situaci jsme bohužel nemohli uskutečnit dvě tradiční společensko-sportovní odpoledne.

Rehabilitace v roce 2020 v číslech: V roce 2020 bylo poskytnuto 2 182 individuálních rehabilitací, 864 skupinových cvičení a 1 731 dopomocí.

Kateřina Holmanová, vedoucí terapeutů

Aktivizace

Nedílnou součástí domova je tým aktivizace. Hlavní doménou aktivizace je soběstačnost a smysluplné aktivizování klienta. Nová vedoucí, která nastoupila rok předešlý, udala aktivizaci trochu jiný a velmi rozmanitý rozměr. Začátkem roku 2020 tak bylo naplánováno velké množství skupinových aktivit pro klienty. Byly rozjednány spolupráce s externími subjekty, jako například s canisterapeutickým týmem, hřebčínem, kvalifikovanou muzikoterapeutkou, nebo byly v plánu výlety po Praze a okolí. S příchodem pandemie bylo vše plánované bohužel zrušeno. Aktivity v jeden čas byly zrušeny úplně, a když došlo k povolenému limitu přítomnosti klientů na jedné aktivitě, začali jsme hledat cestu, jak se pandemii přizpůsobit a aktivizovat klienty i nadále. Znamenalo to, že se naplánovaly aktivity pro každé oddělení zvlášť, aby se nepotkávali najednou klienti z obou oddělení. Některé aktivity byly celý rok zrušené, neboť byly potenciálním rizikem nákazy, a některé byly nahrazeny „bezpečnějšími“ aktivitami. Aktivity byly omezené počtem klientů, což vedlo ke znásobení počtu aktivit, a proběhly tak v týdnu vícekrát. Nenechali jsme si však ujít oslavy svátků Mezinárodního dne žen, Velikonoc, Mikuláše a Vánoc. Ačkoli oslavy proběhly kvůli pandemickým opatřením velmi skromně, pro klienty to bylo nesmírně důležité a pro personál povzbuzující.

Pandemie bohužel nebyla jedinou smutnou událostí, která tým aktivizace a potažmo celý Sue Ryder postihla. Na podzim nás navždy opustila skvělá kolegyně, vedoucí aktivizačního týmu. Na konci roku se tak tým skládal ze tří asistentů aktivizace.

V roce 2020 bylo poskytnuto 1 763 individuálních aktivizací, 172 setkání s canisterapeutickým psem a 1 139 dopomocí.

Kateřina Holmanová, vedoucí terapeutů

Půjčovna kompenzačních pomůcek

Půjčovnu kompenzačních pomůcek zprostředkovává tým rehabilitace Domova pro seniory Sue Ryder. Služby půjčovny využívají klienti domova, klienti osobní asistence, ale i široká veřejnost. Pracovnice půjčovny kompenzačních pomůcek radí s výběrem vhodné pomůcky a edukuje klienta v používání, případně radí, jak lze pomůcku získat jiným způsobem. Mezi služby půjčovny patří, mimo konzultace a poradenství, i návštěva v domácnosti klienta a pomoc s výběrem vhodné kompenzační pomůcky do domácího prostředí. Půjčovna nabízí tyto kompenzační pomůcky: chodítka nízká i vysoká, mechanické i polohovací vozíky, nástavce na toaletu, toaletní křesla nebo antidekubitní matrace. Klientům domova půjčovna poskytuje navíc pestrou nabídku polohovacích a antidekubitních pomůcek. Chod půjčovny byl velmi ovlivněn pandemií, byla velkou část roku prakticky uzavřena. Půjčovnu kompenzačních pomůcek využilo celkem 32 klientů z veřejnosti a průměrná doba výpůjčky činila 29 dní.

Kateřina Holmanová, vedoucí terapeutů

Cesta životem – uplatňování psychobiografického modelu v péči

Biografie seniora je pro nás základem v péči o klienta. Důkladné poznání životního příběhu, zvyků a rituálů nám umožňuje nastavit péči na míru potřeb každého seniora. Naší snahou je se v péči co nejvíce přizpůsobit přáním a potřebám klientů. Abychom tomu mohli dostát, pomocníkem je nám tzv. práce s biografií. Cílem v práci s biografií je porozumění životní historii každého klienta.

V duchu psychobiografického modelu byla v roce 2020 vybavena a vyzdobena společenská místnost pro klienty, byly vybudovány další pěkné koutky na oddělení, např. hudební a relaxační koutek. Intenzivně jsme pracovali také na úpravě a zútulnění některých pokojů tak, aby se klienti cítili ve svém prostředí příjemně. V loňském roce jsme více pracovali s datovými listy, kalendáři a hodinami pro lepší orientaci klientů. Na základě znalosti biografie každého klienta jsme doporučili blízkým našich klientů vhodné vánoční dárky, které klientům udělají největší radost.

Přes všechny obtíže probíhaly s metodikem psychobiografického modelu případové týmové multiporady, které směřují k udržení co nejvyšší pocítované kvality života klientů v našem domově. Celý rok se dařilo organizovat metodické dny klíčových pracovníků a i přes pandemii se dařilo naplňovat individuální plány jednotlivých klientů. Podařilo se vyslat další zaměstnance na kurz Základy biografie a plány péče.

Simona Kaňoková, koordinátorka projektů

Jana Linhartová, metodik psychobiografického modelu

Integrace paliativní péče

I v roce 2020 pokračoval podpůrný projekt Podpora udržitelnosti paliativní péče v Domově pro seniory Sue Ryder, zahájený v červnu 2018. Mimo podpory odborných profesí a vzdělávání v paliativní péči byl v rámci tohoto projektu z grantu ESF OPZ pod názvem Paliativní péče Sue Ryder vydán informační leták pro seniory a jejich blízké o poskytování paliativní péče v Domově pro seniory Sue Ryder.

I v nelehkých podmínkách roku 2020 se podařilo paliativní péči v domově nejen udržet na kvalitní úrovni, ale i ji rozvíjet a plně se přizpůsobit epidemiologické situaci (hlavně zdokonalit plánování). Zlepšili jsme se v komunikaci s rodinami klientů, kde jsme s ohledem na podmínky částečně přešli i na jiné formy než osobní. Podařilo se kvalitně a velmi rychle zapojit nové členy multidisciplinárního týmu do poskytování paliativní péče. Dále jsme rozvíjeli spolupráci s lékaři v nemocnicích a nemocničních paliativních týmech. Zaměřili jsme se na zlepšování v oblasti pozůstalostní péče a výrazně jsme rozvinuli systém podpory pro pečující (tým). Při respektování všech nařízení se povedlo v souvislosti s paliativní péčí pečovat i o zaměstnance formou osobní intervence, supervize, případového workshopu i konání podpůrných Paliativních káv s psychologičkou a koordinátorkou paliativní péče.

Simona Kaňoková, koordinátorka projektů

Věra Vodičková, koordinátorka paliativní péče

Projekt Centrum pro důstojné stárnutí

Cílem tohoto projektu je vytvořit funkční model case managementu pro seniory v České republice. Je založen na spolupráci s odborníky a navazování a rozvoji spolupráce s poskytovateli různých forem pomoci na konkrétních případech seniorů.

Do roku 2020 jsme v Centru pro důstojné stárnutí vstupovali moudřejší o všechny nalezené a nastudované informace týkající se metody case managementu, a to z různých úhlů pohledu. Na počátku roku jsme zakoupili první pečlivě vybrané „kousky“ odborné literatury na toto téma a založili tak naši plánovanou knihovnu. Nyní obsahuje převážně knihy a učebnice case managementu z různých států i kontinentů.

V únoru 2020 jsme začali jednat o zahraniční stáži ve Velké Británii, plánovali jsme odjet na přelomu května a června 2020. Na podzim pak měla následovat další zahraniční stáž. Do průběhu jednání však zasáhly restriktce spojené s onemocněním Covid. Zpočátku jsme očekávali pouze posunutí termínu odjezdu, nakonec se ukázalo, že se vycestovat nepodaří ani na podzim.

Věnovali jsme tedy maximum času vyhledávání zajímavých kontaktů a navazování spolupráce s odborníky, kteří se v metodě case managementu dobře orientují. Byli jsme úspěšní, podařilo se navázat zajímavé spolupráce, z nichž čerpáme dodnes.

Pracovali jsme také na vytváření sítí spolupracujících poskytovatelů sociálních služeb. Za nejzajímavější vyústění této spolupráce považujeme vytvoření formuláře mapování potřeb klientů, kterým lze sdílet informace o klientovi mezi poskytovateli pomoci navzájem.

Do jeho tvorby se zapojili nejen kolegové sociální pracovníci, kteří do něj propisali své zkušenosti z praxe, ale využili jsme také konzultace s právníkem. Sdílený formulář tak v praxi obstojí i po právní stránce a ušetří čas nejen klientovi, ale také poskytovatelům pomoci.

S tématem důstojného stárnutí seniorů jsme dostali pozvání účastnit se odborné konference, kterou pořádala Jihočeská univerzita. Jarní termín se kvůli restrikcím přesunul na podzim a nakonec proběhl on-line. V našem příspěvku jsme hovořili nejen o cílové skupině seniorů, ale také o projektu Centra pro důstojné stárnutí.

Jako členové Pracovní skupiny k problematice zneužívání seniorů při Poslanecké sněmovně Parlamentu

České republiky jsme se několikrát účastnili pracovních setkání řešících ochranu důstojného života seniorů a dle aktuální situace i návrhů opatření souvisejících s pandemií COVID-19.

Na podzim jsme připravili článek o sociálních službách a možnostech jejich kombinování tak, aby senior mohl žít co nejdéle ve svém domácím prostředí. V seriálu Lidových novin vyšel ve čtvrtek 15. října. Na konci roku jsme připravili odborný článek pro časopis Fórum sociální práce, který bude publikován v následujícím roce. Témata, která řešíme a zaujala nás, zpracováváme průběžně do podoby článků přímo na webu Sue Ryder.

Po celý loňský rok jsme nezháleli, nýbrž diskutovali a zpřesňovali jednotlivé kroky vedoucí k úspěšnému naplnění cílů našeho projektu. Do následujícího roku tak opět vstupujeme moudřejší.

Velké poděkování patří těmto partnerům projektu:

Jarmila a Pavel Baudišovi, Ing. Romana Benešová, Marian Beran, Tatjana a Ladislav Hlavatí, Ing. Richard Kaucký, Tomáš Křivda, Martina a Ondřej Kuchařovi, Ing. Jiří Schneider, JUDr. David Uhlíř, Betosan, s.r.o., BH Securities a.s., Dobrá mysl s.r.o., Maranatha z.s., Nadace J&T, Passerinvest Group, Qminers, s.r.o., Senior-Club.cz, s.r.o.

Jaroslava Šibravová, vedoucí projektu

Dobročinné obchody

Na začátku roku 2020 jsme měli smělé plány a to nejen, co se týče tržeb. Ale ještě, než začal, tak se v obchodní „šuškanď“ začaly objevovat zprávy, že se v Číně něco děje. Leden a únor byl skvělý. Překonávali jsme tržby minulého roku a dodělávali jsme obchod ve Vršovicích v ulici Kodaňská. Mezitím jsme do našeho obchodního týmu přibrali prodavačky Zuzku a Elišku, do Kodaně, jak jsme tomuto novému obchodu začali říkat. V březnu jsme ho ještě na jeden týden otevřeli a pak se to rozjelo...

Nejdřív jsme z vlastního rozhodnutí, kvůli ochraně klientů, pro veřejnost uzavřeli celý areál Sue Ryder v Michli, a tím i jeden z obchodů. Následovalo vládní nařízení a zavřelo se všechno. Začali jsme skloňovat nový terminus technikus „překážky v práci na straně zaměstnavatele“ a sledovat nárůsty nakažených v bláhové snaze předpovědět, kdy se normální provoz obchodů zase obnoví. Pořád jsme platili nájem a lidi, ale peníze nepřitékaly. Vypadalo to, že lockdown jen tak neskončí, a tak jsme požádali vlastníky nebytových prostor o prominutí jednoho měsíčního nájmu. Což bylo úhrnem něco kolem 65 tisíc korun. Všichni souhlasili a patří jim za to velký dík. Dohody s majiteli se posléze ukázaly jako stěžejní bod pro následné získání státní podpory na pokrytí nájmu v první vlně pandemie.

V tuto dobu jsme zrušili i všechny plánované akce. Nedovedli jsme si představit, že je uskutečníme za dodržování hygienických podmínek, které se ještě ke všemu měnily téměř ze dne na den. Hlavně stěžejní akce Ryder's bazar, která se každoročně koná na Novoměstské radnici na Praze 2.

Začalo čekání na rozvolnění a znovuotevření, které jsme využili k drobným opravám a vylepšení v obchodech. Za pár týdnů jsme se dočkali. Celý Sue Ryder však zůstal pro veřejnost uzavřen, a proto jsme asi poprvé v historii

dobročinných obchodů přistoupili k tabulkovému snižování personálu. Oficiálně jsme uzavřeli michelský obchod a zrušili dvě pracovní pozice.

Po znovuotevření pak výpadek tržeb tohoto obchodu začala z velké části pokrývat Kodaň, která se k naší radosti rychle "chytla". Byla radost psát report Nadaci České spořitelny, že Kodaň začíná vydělávat daleko dříve, než jsme na základě minulých zkušeností s otevíráním obchodů odhadovali.

Všechny obchody ale trpěly tím, že lidé nevycházeli. Kde to šlo, tam byla nařízená „práce z domova“ a ulice se vyprázdnily. Nejvíc to dopadlo na obchod v centru, ve Štěpánské. Celkově jsme vydělali tak akorát na pokrytí personálních nákladů a nájmu.

A pak přišla druhá vlna epidemie a na podzim se obchody zavřely znova... Před Vánoce se restriktce opět uvolnily, ale to jsme už všichni tušili, že je to jen na pokrytí potřeby předvánočních nákupů.

Podtrženo sečteno - negativa: V roce 2020 jsme měli našlápnuto k tržbám přes 12 miliónů vč DPH. Nakonec jsme nedosáhli ani na 7,5 miliónu korun.

Potrženo sečteno - pozitiva: Udrželi jsme obchody jako celek, i tím, že jsme díky velikosti celé organizace dosáhli na státní podporu; mnozí v obchodech se po lockdownech těšili do práce; naši dárci a nakupující nás ani na chvíli neopustili; podrželi nás i naši pronajímatelé; otevřeli jsme nový obchod; v tichosti jsme přestěhovali sklad (děkujeme firemním dobrovolníkům), kde máme nově i kancelář; budeme tu i v roce 2021.

Díky všem kolem dobročinných obchodů Sue Ryder.

Jan Dominik, vedoucí dobročinných obchodů

Restaurace Michelský dvůr a gastroprovoz

Kuchyně v Sue Ryder zajišťuje široké spektrum gastronomických služeb. Na prvním místě je stravování našich klientů, včetně všech individuálních programů a polopenzí, a dietní stravování docházejících seniorů. Naše restaurace je otevřeným bezbariérovým prostorem pro širokou veřejnost i pro setkávání našich klientů a jejich rodin.

Rok 2020 byl díky Covidu odlišný od všech předchozích. Restaurace byla téměř po celý rok veřejnosti uzavřena. Všechny naše kulinářské akce byly zrušeny. Servírky vyměnily své profese z obsluhy na uklízečky, myčky oken, dezinfektorky. Naše kuchyň se omezila pouze na vaření pro naše klienty a zaměstnance za přísných hygienických podmínek. Vždy jsme v průběhu roku pořádali veřejné tematické kulinářské akce, například Masopustní hody, Pokrmy z našeho grilu, Velikonoční menu, Slavnosti chřestu, Zvěřinové hody, Svatomartinské husy a Vánoční jarmark. V roce 2020 jsme se těchto oblíbených akcí museli zcela vzdát. V druhé polovině roku jsme prodávali tematické pokrmy jako „připomínky“ těchto akcí s sebou do krabiček.

V minulých letech jsme pravidelně zajišťovali občerstvení na firemní semináře, koncerty, pracovní setkání, různá školení a soukromé akce typu svatební hostiny, oslavy narozenin, promoce, poslední rozloučení. Pro seniory jsme pořádali 2x měsíčně veřejné taneční zábavy s živou hudbou. Všechny tyto akce však byly zrušeny.

Gastroprovoz v roce 2020

Celý tým gastroprovozu se po celý rok snažil chránit před nákazou. Pravidelně se chodil testovat. Poctivě nosil v kuchyni respirátory, což v kuchyňském prostředí není žádná legrace. Byl zodpovědný a nechal se očkovat proti Covidu-19. Dodržoval maximálně zvýšená hygienická opatření. Všichni pochopili, že když budou v první řadě chránit sebe, ochrání tím i naše seniory, pro které denně připravovali pokrmy.

Celému gastroprovozu za zodpovědnost vůči sobě i ostatním, pracovní nasazení a spolehlivost v této složité době patří veliký dík.

Velena Obstová, vedoucí restaurace a gastroprovozu

Fundraising a komunikace Sue Ryder

Fundraising

Aby mohl být Sue Ryder obhájce dlouhodobé péče o seniory a dosahoval postupných systémových změn, potřebuje k tomu partnery, kteří mu v tom pomohou. Společně tím zvýšíme šanci, že se kvalita péče o seniory bude v čase měnit a důstojné stáří bude zažívat každý. Dárcovství z tohoto úhlu pohledu vnímáme jako nutnou součást života organizace, postavenou na přátelských vztazích a oboustranně zodpovědném přístupu. Jsme velmi vděční, že takové dárců a podporovatele kolem sebe máme a jsou nám oporou v čase blahobytu i v době Covidové. Rok 2020 byl toho důkazem.

Být tu pro seniory a jejich blízké i v době nouzového stavu a dalších výrazných omezeních bylo možné jen díky štedrosti dárců. Vyjadřovali nám, klientům i lidem okolo Sue Ryder obrovskou solidaritu, chuť k něčemu důležitému přispět, být oporou tam, kde bylo třeba rychle jednat a mimo jiné být i v kruhu lidí vyznávajících podobné hodnoty a mířících společně k jednomu cíli. Rok 2020 byl hodně spojen se slovem „bezpečí“.

Rozpočet organizace je dlouhodobě postaven na vícezdrojovém financování, abychom byli schopni plnit své závazky a držet službu v té nejvyšší kvalitě. Mezi tyto zdroje patří dotace a granty z veřejné podpory, dary od nadací a nadačních fondů, finanční, hmotná či osobní podpora od soukromých dárců a dobrovolníků a mimo jiné i příjmy z vedlejší obchodní činnosti. Rok 2020 byl časem mnoha zákazů, příkazů a omezení, zaznělo mnoho otázek a zároveň jsme nedostali spoustu odpovědí. Část dárců i dobrovolníků jsme dokonce ztratili, protože nouzový stav měl na jejich činnost negativní dopad. Větší část však zůstala s námi. Máme kolem sebe dárců, kteří vnímají společenskou odpovědnost velmi zodpovědně. Svou podporu naopak obnovili, v několika případech i zvýšili, udrželi ji stálou i za cenu, že sami snížili náklady jinde, aby mohli být užiteční. Byl to obrovský impuls i pro nás. Uvědomit si, že na to nejsme sami a že některé nadstavbové aktivity není nutné zastavit. I když se zdálo, že život se na určitý čas zastavil.

Firemní podpora

Firemní dárci tvoří nedílnou a zároveň důležitou součást vícezdrojového financování Sue Ryder. Spolupráce s firmami přinesla v roce 2020 podporu v hodnotě 2 994 000 Kč. Za tuto podporu z poloviny vděčíme významným dárcům.

Přes všechna úskalí se i v roce 2020 uskutečnil tradiční fotbalový turnaj firem – Sue Ryder Charity Cup, který přinesl výtěžek 850 000 Kč na podporu našich zdravotních sestřiček.

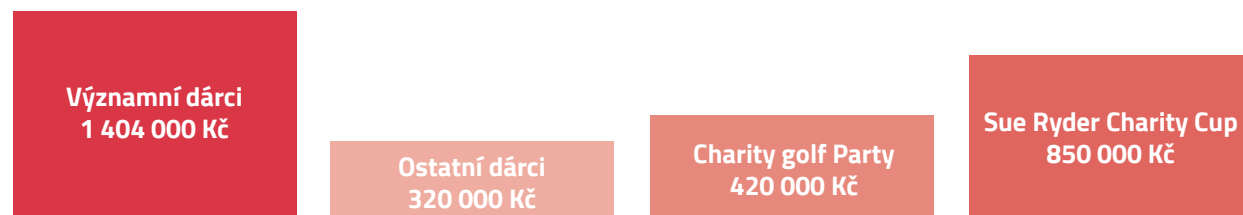
Stejně jako pro jiná odvětví i pro neziskový sektor představoval rok 2020 velkou výzvu. Bylo nutné vyzkoušet nové formy spolupráce. Jednou z nich bylo historicky první partnerství vánoční kampaně formou matchingu daru, kdy firma Conseq přidala 20 % k darům individuálních dárců. Tento typ spolupráce se osvědčil a potvrdil nám význam matchingu jako motivačního nástroje.

Kreativní formu finanční podpory letos zvolila i firma Cushman&Wakefield, která založila vánoční P2P výzvu – Stáří je křehké jako ozdoba. Místo toho, aby zakoupila svým zaměstnancům a klientům dárky, rozhodla se věnovat ušetřené peníze na dobrou věc. Své okolí navíc vyzvala, ať se připojí.

Přestože byla situace v roce 2020 napínavá, zůstali s námi i někteří další dlouholetí partneři. Patří mezi ně společnosti Qminers, Volkswagen Financial Services, Pfizer, Aristia, HSBC. Uskutečnil se i Charity Golf Party s významným výtěžkem 420 000 Kč pro Sue Ryder.

Velice důležitou roli v době Covidové sehrála i hmotná podpora, bez které bychom jen stěží zajistili bezpečné prostředí pro klienty i zaměstnance.

Podpora firemních dárců v číslech

Granty a dotace

V roce 2020 jsme získali na grantech a dotacích 45 306 822 Kč, což představuje nárůst proti minulému roku o 34 %. Tak vysoký nárůst v přijatých darech se objevil díky velké solidaritě dárců vzhledem ke krizové situaci, která nastala s příchodem pandemie Covid. Ze státního sektoru jsme pro činnost organizace získali 42 605 273 Kč. Veřejná podpora v boji proti šíření infekce Covid byla ve výši 8 289 917 Kč. Od nadací a nadačních fondů je získali 2 701 549 Kč. V boji s pandemií nás podpořilo 11 nadací celkovou částkou 1 324 303 Kč.

Prostředky od nadací a nadačních fondů byly určeny na projekty podpory vzdělávání, rozvoj paliativní péče a práce s biografii klientů, práci multidisciplinárního týmu, rehabilitaci, ergoterapii, obnovu vybavení a v neposlední řadě na ošetrovatelskou péči o klienty v obou našich sociálních službách. Díky štědré podpoře dárců jsme úspěšně zvládli bojovat s pandemií a udržovat chod našich služeb a zajistit bezpečnost jak klientů, tak i zaměstnanců. Dlouhodobé partnerství, které se díky těmto úspěšným projektům mezi nadacemi a námi vytvořilo, umožňuje rozvíjet, testovat, integrovat, sdílet a sítovat inovativní postupy péče o seniory. Díky dotacím ze státního sektoru jsme mohli i nadále poskytovat registrované sociální služby ve vysoké kvalitě, uplatňovat a šířit příklady dobré praxe. A díky všem našim partnerům tak přispět ke změně „kultury péče“ o seniory v naší zemi.

Individuální dárci

Covidový rok ovlivnil také individuální dárcovství. Na jednu stranu vzedmul vlnu vzájemné solidarity v podobě finančních i hmotných darů, na druhou stranu výrazným způsobem omezil společné akce potřebné pro udržení kontaktu s dárci a budování nových partnerství.

Do historie individuálního dárcovství Sue Ryder se v roce 2020 zapsaly dva úžasné počiny. Prvním z nich byla výzva běžkyně Jany Maluchové, která si pro důstojné stáří stanovila dva cíle: uběhnout během jediného dne 100 km a přinést do rozpočtu 100 tisíc korun. Byla 100% úspěšná!

Druhou významnou akcí byl Dětský bazárek, v minulých letech pořádaný 2x ročně v prostorách Sue Ryder. I když tradiční způsob nebyl možný, organizátorky se nevzdaly. Výsledkem byl on-line bazárek a téměř 40 000 Kč.

Vyčíslení individuálních darů

Individuální dárci jsou pro fungování Sue Ryder nepostradatelní. Díky nim můžeme stále hledat nové cesty pro zkvalitňování péče o všechny, kterým stáří přináší starosti. Díky nim je naše práce užitečná a smysluplná.

Každý přijatý dar, podaná pomocná ruka, dobrá rada a doporučení je pro nás povzbuzením, které s vděčností přijímáme. Velmi si toho vážíme a jsme otevřeni dalším novým partnerstvím. Jen s partnery, dárci, příznivci tématu důstojné stáří můžeme dělat velké věci – být stabilní v poskytování a rozvíjení sociální a zdravotní služby a obohacovat běžnou péči o nadstavbové aktivity mající vliv na kvalitu života seniorů. Být průvodci stářím a zůstat bezpečným místem jak pro seniory, tak i jejich blízké.

Děkujeme, že jste v tom s námi.

[Lenka Stárková, vedoucí oddělení dárcovství a komunikace](#)

Komunikace

Cílem práce týmu komunikace je přinášet odborné i laické veřejnosti informace o činnosti, kterou naše organizace vykonává. Patří sem ale také kultivace prostředí uvnitř naší organizace.

Téma, kterým žijeme, je jasné - přinášet informace o tom, jak lze prožít stáří, pokud možno, důstojně. Jsme majákem pro ty, kteří se v těžkých chvílích spojených se stářím ztrácejí. A jsou to nejen senioři, ale i jejich blízcí. Proto, mimo jiné, provozujeme poradenský portál www.neztratitsevestari.cz, kde najdete všechny důležité informace na jednom místě. Zároveň pro vás připravujeme semináře, rozesíláme pravidelné elektronické newslettery, píšeme do novin a časopisů a celou naši komunikaci posilujeme na sociálních sítích.

Vyprávíme příběhy našich klientů, zaměstnanců, dobrovolníků, dobročinných obchodů. Spolupracujeme s partnery, kteří nám pomáhají naší snahu zviditelnit a stále se učíme nové věci. V roce 2020 jsme intenzivně pracovali na komunikaci na sociálních sítích. Profily na Facebooku, Instagramu a LinkedInu se staly jednou z našich hlavních komunikačních tepen. Na každém z nich přinášíme informace, které vykreslují naše činnosti, vyprávíme příběhy, vyzýváme k podpoře. V době, kdy jsme byli postaveni před výzvu jménem Covid, se ukázaly jako velmi silný nástroj pro oslovení a získání podpory od našich sledujících. Vlna solidarity, kterou vyvolal například post na Facebooku s žádostí o pomoc s nedostatkem roušek, nám ukázala, jak skvělé máme na sítích příznivce.

Jsme tady pro své kolegy ze všech oddělení, které v Sue Ryder máme. Společně s nimi plánujeme, jak co nejlépe ukázat jejich práci, aby jí veřejnost rozuměla. Ale naši kolegové díky nám mají také vše potřebné pro svoji práci – letáky o jednotlivých aktivitách, plakáty, vizitky a další potřebné materiály. Připravujeme pro ně tištěné Noviny pro zaměstnance, ve kterých si 4x do roka mohou přečíst o všem, co se v Sue Ryder děje.

Jsme vidět i ve veřejném prostoru. Díky spolupráci s JCDecaux tak můžete po Praze narazit na naše citylighty, objevujeme se v médiích, vždy ve spojení s tématem seniorů, a jsme důvěryhodným partnerem pro mediální partnerství na naše velké akce.

Rok 2020 by se ve zkratce dal nazvat rokem krizové komunikace. Covid silně ovlivnil všechny naše činnosti. Izolovaný domov pro seniory, ztížené pracovní podmínky v osobní asistenci, zavřené dobročinné obchody a restaurace. To vše jsme se snažili komunikovat tak, aby bylo zřejmé, jak závažná situace nás potkala. Zároveň

jsme se snažili ukázat, jak ani v těchto ztížených podmínkách nerezignují kolegové na kvalitu své práce a hledají nové cesty k pomoci našim seniorům. Díky zpětné vazbě našich sledujících a rodin klientů můžeme říct, že se nám to dařilo velmi dobře. Zároveň by tato komunikace nemohla být úspěšná, kdyby se nezapojili ti, kteří byli v přímé péči u našich klientů. Díky kolegům jsme měli pravidelný přísun informací a fotodokumentace.

Mimo tuto specifickou covidovou komunikaci jsme svou prací podpořili akci, která mohla proběhnout - Sue Ryder Charity Cup – fotbalový turnaj firem v malé kopané.

Celý rok jsme spolupracovali s novináři a redaktory, přinášeli jsme téma stáří v různých formách k široké veřejnosti. Mohli jste nás několikrát zahlédnout v České televizi (pořad Sama doma, benefiční televizní spoty na podporu projektu Neztratit se ve stáří), psali jsme do odborných časopisů (Sociální služby - téma kaplanství), naše pozvánky na akce otiskly významné deníky i týdeníky. V rámci cyklu týkajícího se seniorů jsme napsali sérii článků do Lidových novin. Podporuje nás také dlouholetý rozhlasový partner Rádio Impuls. Naším milým spolupracovníkem a příspěvatelem na poradenském portálu byl po celý rok 2020 Pavel Kříž.

Naše další aktivity v roce 2020:

- pravidelně školíme nové zaměstnance i dobrovolníky Sue Ryder,
- jsme členy PR klubu a jsme zapojeni i do dalších profesních sítí,
- účastníme se akcí týkajících se neziskového sektoru a také akcí, které propojují neziskový sektor se sektorem firemním,
- sami také školíme a konzultujeme komunikační strategie dalších neziskových organizací.

Kde všude nás najdete?

www.sue-ryder.cz

www.neztratitsevestari.cz

www.darekprosueryder.cz

Profil na Facebooku: @DomovSueRyder, kde nás sleduje přes 3 180 lidí,

profil na LinkedInu: Sue Ryder, 540 sledujících,

profil na Instagramu: @sueryderpraha, 730 sledujících.

Naše práce je snazší i zásluhou tiskárny Tiskap, díky níž máme velké množství propagačních materiálů zdarma. Velmi si vážíme práce naší grafičky Anny Wdowkové, která připravuje kvalitní podklady. Máme také odborné dobrovolníky – spolupracovníky z řad PR agentur. Jsou jimi například Petr Jarkovský. Úzce spolupracujeme s Československou obchodní bankou, která je důležitým partnerem Neztratit se ve stáří. Odborná dobrovolnice Renata Rovenská s firmy H1 nám nezištně pomáhá, abychom byli vidět v internetových vyhledávačích, jako je například Google.

Denisa Ratajová, vedoucí komunikace

Dobrovolnictví v Sue Ryder

Náročný rok potvrdil, že máme houževnaté dobrovolníky, kteří i v nelehké době pomáhali naplňovat naše poslání. Do dobrovolnického projektu akreditovaného Ministerstvem vnitra ČR se zapojilo dlouhodobě 60 a krátkodobě 9 dobrovolníků a dohromady odvedli 2 297 hodin práce. 6 nových dobrovolníků v přímé péči absolvovalo psychologický screening. Podařilo se udržet a rozšířit stabilní tým dlouhodobých, pravidelných dobrovolníků přímé péče. Pokud jim to opatření umožňovala, pomáhali při skupinových aktivitách v denním centru jako asistenti nebo lektori výtvarné dílny, trénování paměti, zpívání, kavárny nebo skupinového cvičení. Nově se zapojila se skupinovou aktivitou cvičitelka jógy. Dobrovolníci hledali a navrhovali změny v nastavení komunikace s klientem na dálku, aktualizovali potřeby klienta např. v jeho zapojení do natírání komody ve společné jídelně. Individuálním společníkům se dařilo udržet kontakt s klientem prostřednictvím dopisů, (video)hovorů, zvukových nebo obrazových zpráv. Osmým rokem udržovala účesy klientů dobrovolnická kadeřnice. Vyhledávaným společníkem klientů byla terapeutická fenka. Dobrovolníci obětavě pomáhali v dobročinných obchůdkách. Dobrovolnická švadlenka ušila několik povlaků na rehabilitační polohovací pomůcky. Svědomitě se zapojovala dobrovolnice v administrativě. Na letošní dobrovolnickou cenu Křesadlo jsme nominovali dobrovolnici Gabrielu Babulíkovou. Gabi mluví o poctivosti a pocitu radosti, který prožívá při osobním setkání s klientkou. Zapojovala klientčiny smysly prostřednictvím obrazové publikace, audionahrávek jarní přírody nebo videohovorů. Svým opravdovým zájmem dodává klientce pocitu sebeúcty a pomáhá tím naplňování psychobiografického modelu péče. K pravidelnému udržování pohybového aparátu klientů přispěla dobrovolnice darem 10 rehabilitačních pomůcek. Děkujeme všem dobrovolníkům. Děkujeme za finanční podporu dobrovolnictví Ministerstvu vnitra ČR a Hlavnímu městu Praze.

Firemní dobrovolnictví v roce 2020

V roce 2020 jsme bohužel nemohli vlivem bezpečnostních opatření zrealizovat firemní dobrovolnické dny v takové míře, na kterou jsme byli zvyklí v minulých letech.

Abychom zabránili zanesení nákazy do areálu domova, museli jsme zrušit 3 plánované akce pro firemní dobrovolníky a další jsme již naplánovat nemohli. Přes veškerá omezení se nám však nakonec podařilo bezpečně zorganizovat alespoň 2 akce. 5 firemních dobrovolnic osázelo truhlíky muškáty, které po zbytek léta zdobily terasu a okna Sue Ryder. A závěrem roku se zaměstnanci jednoho z našich partnerů pustili do výroby adventních věnců a dekorace, která navodila sváteční atmosféru klientům, jejich návštěvám a vlastně i zaměstnancům.

Děkujeme tímto všem našim firemním partnerům a jejich dobrovolníkům za zapojení a ochotu pomoci.

Anna Ratajová, koordinátorka dobrovolníků

Ivana Krýžová, vedoucí rozvoje zdrojů

Zpráva o hospodaření

Zpráva o hospodaření

Rok 2020 byl nejen pro Sue Ryder výrazně jiný než roky předchozí a doufejme, že i roky budoucí. Na jaře jsme byli poprvé donuceni zavřít dobročinné obchody i restauraci pro veřejnost, uzavřeli jsme se vůči okolí s maximální snahou ochránit především klienty a zaměstnance. Radost nám přinášela okamžitá reakce jednotlivců i firem a nadací, kteří téměř okamžitě nabízeli nejen materiální pomoc. Když se k nim postupně přidaly státní dotační programy, podařilo se nám dosáhnout kladného hospodářského výsledku a udržet všechny stávající zaměstnance, bez nutnosti propouštět. Vlivem pandemie se zásadně proměnila struktura financování, objem získaných dotací tvořil téměř polovinu zdrojů, zatímco výnosy z vlastní činnosti z pochopitelných důvodů poklesly.

Michal Baroch, ekonom

Přehled o stavu majetku k 31. 12. 2020 (v tis. Kč)

Aktiva	Stav k prvnímu dni úč. období	Stav k poslednímu dni úč. období
Dlouhodobý majetek celkem	55 284	50 355
Dlouhodobý nehmotný majetek	420	420
Software	184	184
Drobný dlouhodobý nehmotný majetek	236	236
Dlouhodobý hmotný majetek celkem	151 504	152 368
Umělecké díla, předměty a sbírky	1 028	1 028
Stavby	137 261	137 261
Hmotné movité věci a jejich soubory	8 194	9 118
Drobný dlouhodobý hmotný majetek	5 021	4 930
Ostatní dlouhodobý hmotný majetek	0	0
Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek	0	31
Oprávky k dlouhodobému majetku celkem	-96 640	-102 433
Oprávky k softwaru	-184	-184
Oprávky k drobnému dlouhodobému nehmotnému majetku	-236	-236
Oprávky ke stavbám	-83 929	-88 520
Oprávky k samostatným hmotným movitým věcem a souborům hmotných movitých věcí	-7 270	-8 563
Oprávky k drobnému dlouhodobému hmotnému majetku	-5 021	-4 930

Aktiva	Stav k prvnímu dni úč. období	Stav k poslednímu dni úč. období
Oprávky k ostatnímu dlouhodobému hmotnému majetku	0	0
Krátkodobý majetek celkem	27 821	33 222
Zásoby celkem	929	839
Materiál na skladě	155	122
Zboží na skladě a v prodejnách	774	717
Pohledávky celkem	1180	1 286
Odběratelé	282	388
Poskytnuté provozní zálohy	310	337
Ostatní pohledávky	434	394
Pohledávky za zaměstnanci	93	118
Ostatní daně a poplatky	1	1
Dohadné účty aktivní	60	48
Krátkodobý finanční majetek celkem	25 637	31 027
Peněžní prostředky v pokladně	468	191
Ceniny	36	110
Peněžní prostředky na účtech	25 133	30 726
Peníze na cestě	0	0
Jiná aktiva celkem	75	70
Náklady příštích období	75	70
Příjmy příštích období	0	0
Aktiva celkem	83 105	83 577

Pasiva	Stav k prvnímu dni úč. období	Stav k poslednímu dni úč. období
Vlastní zdroje celkem	70 555	69 265
Jmění celkem	68 417	67 937
Vlastní jmění	59 967	57 574
Fondy	8 450	10 363
Výsledek hospodaření celkem	2 138	1 328
Účet výsledku hospodaření	2 138	1 328
Výsledek hospodaření ve schvalovacím řízení	0	0
Nerozdělený zisk, neuhrazená ztráta minulých let	0	0
Cizí zdroje celkem	12 550	14 312
Rezervy celkem	0	0
Rezervy	0	0
Krátkodobé závazky celkem	7 248	7 042
Dodavatelé	722	283
Přijaté zálohy	135	113
Ostatní závazky	39	34
Zaměstnanci	2 538	3 088
Ostatní závazky vůči zaměstnancům	0	0
Závazky k institucím sociálního zabezpečení a veřejného zdravotního pojištění	1 460	1 773
Daň z příjmu	0	0
Ostatní přímé daně	359	472

Pasiva	Stav k prvnímu dni úč. období	Stav k poslednímu dni úč. období
Daň z přidané hodnoty	133	160
Ostatní daně a poplatky	0	0
Závazky ve vztahu ke státnímu rozpočtu	0	140
Jiné závazky	1 683	713
Dohadné účty pasivní	179	266
Jiná pasiva celkem	5 302	7 270
Výdaje příštích období	83	333
Výnosy příštích období	5 219	6 937
Pasiva celkem	83 105	83 577

Výkaz zisku a ztráty k 31. 12. 2020 (v tis. Kč)

Náklady	
Spotřebované nákupy a nakupované služby	22 718
Spotřeba materiálu, energie a ost. neskladovatelných dodávek	8 003
Prodané zboží	7 227
Opravy a udržování	1 161
Náklady na cestovné	12
Náklady na reprezentaci	84
Ostatní služby	6 231
Osobní náklady	61 053
Mzdové náklady	45 081
Zákonné sociální pojištění	14 900
Ostatní sociální pojištění	0
Zákonné sociální náklady	1 014
Ostatní sociální náklady	58
Daně a poplatky	1 153
Daně a poplatky	1 153
Ostatní náklady	352
Smluvní pokuty, úroky z prodlení, ostatní pokuty a penále	7
Odpis nedobytné pohledávky	33
Kursově ztráty	2
Dary	0
Manka a škody	4
Jiné ostatní náklady	306
Odpisy, prodaný majetek, tvorba a použití rezerv a opr. položek	5 884
Odpisy dlouhodobého majetku	5 884
Náklady celkem	91 160

Výnosy	
Provozní dotace	43 322
Provozní dotace	43 322
Přijaté příspěvky	22 479
Přijaté příspěvky - dary	22 479
Tržby za vlastní výkony a za zboží	21 886
Ostatní výnosy	4 793
Výnosové úroky	8
Kursově zisky	0
Zúčtování fondů	4 531
Jiné ostatní výnosy	254
Tržby z prodeje majetku	8
Tržby z prodeje dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku	8
VÝNOSY CELKEM	92 488

Výrok auditora

Provedli jsem audit příložené účetní závěrky Domov Sue Ryder, z. ú. sestavené na základě českých účetních předpisů, která se skládá z:

- rozvahy z 31. 12. 2020,
- výkazu zisku a ztráty za účetní období končící 31. 12. 2020,
- přílohy této účetní uzávěrky, která obsahuje popis použitých podstatných účetních metod a další vysvětlující informace.

Podle našeho názoru účetní závěrka podává věrný a poctivý obraz aktiv a pasiv k 31. 12. 2020 a nákladů a výnosů a výsledku jejího hospodaření a peněžních toků za rok končící 31. 12. 2020 v souladu s českými účetními předpisy.

Zprávu nezávislého auditora předkládá společnost Interaudit Praha s.r.o.
Plné znění výroku auditora je na stránkách organizace www.sue-ryder.cz

Sue Ryder podpořily v roce 2020 tyto organizace:

Státní instituce

Ministerstvo práce a sociálních věcí, Ministerstvo vnitra, Ministerstvo zdravotnictví, Evropský sociální fond, HLAVNÍ MĚSTO PRAHA, Městská část Praha 4, Městská knihovna v Praze

Nadace, nadační fondy a firmy

1. VOX a.s.; AC Sparta Praha fotbal, a.s.; ADERA s.r.o.; Advokátní kancelář Šárka Kincelová, s.r.o.; ALBI Česká republika a.s.; Allen & Overy (Czech Republic) LLP, organizační složka; Alza.cz a.s.; AMJ Trade, spol. s r.o.; ARISTIA, spol. s r.o.; Arval CZ s.r.o.; ASKER s.r.o.; Ateliér PONER s.r.o.; B.H.Centrum a.s.; Balance Club Brumlovka, a.s.; BAPA s.r.o.; BARD, s.r.o.; BARKOTEX PRAHA spol. s.r.o.; Bauing KV s.r.o.; BETOSAN s.r.o.; BH Securities a.s.; BIOTRONIK PRAHA spol. s r.o.; BONAFIDE GROUP, SE, bpd partners a. s.; Britská obchodní komora v České republice; Centrum

paliativní péče, z. ú.; CeWe Color, a. s.; Citibank Europe plc, organizační složka; Conseq Investment Management, a.s.; cre8 s.r.o.; Cummins Czech Republic s.r.o., Cushman & Wakefield, s.r.o.; Česká pirátská strana; Česká podnikatelská pojišťovna, a.s.; Vienna Insurance Group; Česká pošta, s.p.; Česká spořitelna, a.s.; Českomoravská Nemovitostní a.s.; Československá obchodní banka, a. s.; Český červený kříž Praha; ČEZ, a. s.; Člověk v tísni, o.p.s.; ČNSO s.r.o.; DECATHLON z.s.; Deutsche Börse Services s.r.o.; DF Partner s.r.o.; e4you spol. s r.o.; Emco spol. s r. o.; Epam Systems Czech Republic; Ernst & Young Audit, s.r.o.; Ernst & Young, s.r.o.; ExxonMobil Business Support Center Czechia s.r.o.; Fakulta tropického zemědělství ČZU; Ferona, a.s.; Fórum dárců; Fotbalová asociace České republiky; GAVRIT Solutions s.r.o.; Generali Pojišťovna a.s.; GlaxoSmithKline, s.r.o.; Google Czech Republic, s.r.o.; Grant Thornton Tax & Accounting s.r.o.; Green Garden, s.r.o.; H1.cz s.r.o.; HARTMANN - RICO a.s.; HOTEL GLOBUS, a.s.; Hotel OPERA s.r.o.; HSBC Bank plc - pobočka Praha; Chubb European Group Limited, organizační složka; I.G.D.Z.- Investment Group DZ, a.s.; IKEA Česká republika, s.r.o.; INTERMARKET Company s.r.o.; IPSOS s.r.o.; Isokor s.r.o.; Jan Becher - Karlovarská Becherovka, a.s.; JBS,s.r.o.; JCDcaux; KALDI Fresh Coffee Bar; Karlovarské minerální vody, a. s.; Kaufland Česká republika v.o.s.; Klenoty Diamond Club s.r.o.; KLEPIERRE MANAGEMENT ČESKÁ REPUBLIKA s.r.o.; Kooperativa pojišťovna, a.s.; Vienna Insurance Group; KPMG Česká republika, s.r.o.; Lamido, a.s.; LANIMAL Advisory s.r.o.; LERCH PODLAHY, s.r.o.; LERROS Fashion CZ s.r.o.; LiveSport s.r.o.; mamacoffee s.r.o.; Maranatha z.s.; MARELL s.r.o.; Mezi námi, o.p.s.; MONETA Money Bank; M-ocean, s.r.o.; MSD IT Global Innovation Center s.r.o.; Nadace České spořitelny; Nadace ČEZ; Nadace Charty 77; Nadace J&T; Nadace J.V.J. 2017; Nadace Karel Komárek Family Foundation; Nadace Komerční banky a.s. – Jistota; Nadace O2; Nadace Slevomat.cz, s.r.o.; Nadace VIA; Nadace VINCI v České republice; Nadační fond AC Sparta Praha; Nadační fond Albert; Nadační fond AVAST – ABAKUS, Nadační fond Perfect Clinic; Nadační fond Veolia; Nakladatelství Kincl; Národní divadlo; Nestlé Česko s.r.o.; Nokian Tyres s.r.o.; Nové horizonty; Nutricia a.s.; OK-DENT, spol. s.r.o.; Otakar CHLÁDEK; Padající hvězdy; Papírnictví AKM a.s.; PASSERINVEST GROUP, a.s.; Pfizer PFE, spol. s r.o.; Pfizer, spol. s r.o.; Philip Morris; pietro filipi, s.r.o.; Podkonický Juraj, JUDr., Ph. D. – soudní exekutor; PORSENNA STAVEBNÍ s.r.o.; ProInterier s.r.o.; Qminers, s.r.o.; RADAVA SC; Rádio Impuls; RNDr. Ivana HEXNEROVÁ - BOVA POLYGON; Rödl & Partner Audit, s.r.o.; RSJ a.s.; Rytmo móda - Hana Hrdličková; SABE, spol. s r.o.; SENIOR-CLUB.cz, s.r.o.; Sodexo Pass Česká republika a.s.; Software602 a.s.; Steilmann Praha, spol.s r.o.; ŠKODA AUTO a.s.; ŠkoFIN s.r.o.; Tefos Slaný spol. s r. o.; Tekro, spol. s r.o.; The Prague British School, s.r.o.; The Records; TISKAP s.r.o.; T-Mobile Czech Republic a.s.; UNILEVER ČR, spol. s r.o.; UNIVERSE AGENCY spol.s r.o.; UP21 s.r.o.; Výbor dobré vůle-Nadace Olgy Havlové; WIC Prague s.r.o.; Würth, spol. s r.o.; XANTYPA; YVES ROCHER spol. s r.o.; Zlatnictví Altman; ZŠ Poláčkova

Lidé v Sue Ryder

Ing. Mgr. Matěj Lejsal – ředitel a statutární zástupce

Ing. Markéta Heřmanská – výkonná ředitelka

Bc. Michal Baroch – ekonom

Ing. Mgr. Kristýna Kadlecová – vedoucí domova pro seniory

Jitka Rychtaříková, DiS. – vedoucí osobní asistence

Bc. Kateřina Holmanová – vedoucí terapeutů

Kateřina Crhová, DiS. – vedoucí sestra

PhDr. Lenka Holasová – vedoucí přímé péče

Mgr. Klára Mlýnková – vedoucí sociální pracovnice

Ing. Jana Havlenová – vedoucí fundraisingu a komunikace

Lenka Stárková, DiS. – vedoucí fundraisingu

Mgr. Denisa Ratajová – vedoucí komunikace

Ing. Jan Dominik – vedoucí dobročinných obchodů

Velena Obstová – vedoucí gastroprovozu a restaurace

Jakub Mach – vedoucí správy budov

Simona Dobšíčková – vedoucí provozu

Zakladatel:

Sdružení Sue Ryder

Dozorčí rada:

MUDr. Milena Černá

Mgr. Alena Hájková

Ing. Dušan Marek

Správní rada:

Ing. Mgr. Petr Jarkovský – předseda správní rady

Ing. Ludmila Knapová – místopředsedkyně správní rady

Ing. Václav Rataj/ Ondřej Kuchař

Mgr. Tatjana Hlavatá

Prof. Ing. Evžen Kočenda, PhD.

Ing. Jiří Schneider

Domov Sue Ryder, z. ú.

Michelská 1/7, Praha 4

Tel.: +420 244 029 111

(vrátnice, služba 24 hodin denně)

e-mail: info@sue-ryder.cz

www.sue-ryder.cz

www.neztratitsevestari.cz

www.darekprosueryder.cz

IČ: 26204673

DIČ: CZ26204673

Číslo provozního účtu: 88221122/0800

Účet pro zasílání darů: 44994422/0800

Registrace u Městského soudu v Praze, oddíl U, vložka 213

Vydal Domov Sue Ryder, z. ú.

Grafická úprava a sazba: Anna Wdowková

Odpovědná redakce: Denisa Ratajová

Fotografie: archiv Sue Ryder

TISKAP

— *Tisk na dotek* —

